

KENDİNE DÖLLENEN BİTKİLERE UYGULANAN YÖNTEMLER

Tohumluk Getirme (İntrodüksiyon)

İslahçının çalıştığı bölgenin iklim ve toprak koşullarına uyum sağlayabilecek yurtdışındaki üstün verimli, dayanıklı ve kaliteli çeşitlerin ya da, ıslahçının melezleme programında gerek duyduğu karakterlere sahip genitörlerin getirilmesidir.

İntrodüksiyon Materyali:

a) Yeni bitkiler

b) Eski çeşitlerden oluşan yeni çeşitler

c) Eski çeşitler için yeni özellik taşıyan türler

Getirilme İşlemleri:

- Ekonomik analiz yapılmalıdır
- Yerinde incelenmelidir
- Hastalık testleri yapılmalıdır
- Uyum denemeleri yapılmalıdır

Sakıncaları:

- Yeni sorunlar getirebilir
- Ulusal bitki ıslahı programlarına zarar verebilir

SEÇME (SELEKSİYON)

- Doğal ya da hazır popülasyonda seçme
- Yapay (melezleme) popülasyonda seçme

Teksel Seçme (Saf Hat Seleksiyonu)

- Tohumluğun saflığını bozulmadan koruma
- Tohumluğun bozulan özelliklerini düzeltme (saflaştırma)
- Yerel çeşitlerden yeni çeşit geliştirme

Aşamaları:

- Amaca uygun seçmeler
- Döl sıralarının yetiştirilmesi
- Tekrarlamalı denemeler

Amaca Uygun Seçmeler (Seleksiyon Kriterleri)

Fenolojik (Tarihsel)

Ekim zamanı

- Çıkış zamanı
- Kardeşlenme
- Kışa giriş tarihi
- Kıştan çıkış tarihi
- Sapa Kalkma
- Başaklanma
- Çiçeklenme
- Döllenme
- Erme Dönemleri
- Hasat zamanı

VERİM ÖĞELERİ

Bitki Boyu

Başak Boyu

Kardeş / Bitki Sayısı

Başakta Başakçık Sayısı

Başakta Tane Sayısı

Bitkide Tane

1000 Tane Ağırlığı

Hasat İndeksi

Amaca Uygun Seçmeler (Seleksiyon Kriterleri)

Kalite Kriterleri

Renk

Camsılık

Protein Oranı

Diğer

Dayanıklılık

Ayrı Parsellerde yapılır
Biyotik Dayanıklılık

- Hastalıklara
- Zararlılara

Abiyotik Dayanıklılık

- Soğuk
- Don
- Kurak
- Tuzluluk

Teksel Seçme (Saf Hat Seleksiyonu)

1. YIL

**Islah Edilecek Populasyondan
(Karışık Populasyon, Eski Çeşit, Açılan Döller)
200-1000 Bitki Seçimi**

2. YIL

**Sıraya Bitki ya da Başak Ekimi
Amaca Uygun Sıra Seçimi
Seçilen Sıraların Ayrı Hasat-Harmanı**

3. YIL

**Hatların Gözlem Bahçesine Ekimi
(İstenilen Karakterlere Göre Seçmelerin Yapılması)**

4.- 6. YILLAR

**Tekrarlamalı Ön Verim Denemeleri
(Standartlarla Karşılaştırmalı)**

7.- 9. YILLAR

**Tekrarlamalı İleri Verim ve Bölge Verim Denemeleri
(Standartlarla Karşılaştırmalı)**

ve

**Üstün Çeşit Adayının Belirlenmesi
Tohumluk Üretimi**

Toptan Seçme (Mass Seleksiyon)

- Yerel çeşitlerin hızlı ıslahında
- Tohumlukların saflığını korumada

a) Basit Toptan Seçme

1. YIL

**Islah Edilecek Populasyondan
(Karışık Populasyon, Eski Çeşit, Açılan Döller)
Fenotipleri Aynı Bitkilerin Seçimi
Toplu Hasat-Harman**

2. YIL

**Ön Verim Denemeleri
(Standart Çeşitlerle Karşılaştırmalı Olarak)**

3. – 6. YILLAR

**Tekrarlamalı Ön Verim ve İleri Verim Denemeleri
(Standart Çeşitlerle Karşılaştırmalı Olarak)**

7. YIL

**Tekrarlamalı İleri Verim ve Bölge Verim Denemeleri
Tohumluk Üretimi
(Çeşit adayının ya da iyileştirilmiş Çeşidin)**

b) Döl Kontrollu Toptan Seçme

**Toptan seçmede başarıyı artırmak için yapılır
Genotipik – Fenotipik özellik belirlemek için yapılır**

1. YIL

**Islah Edilecek Populasyondan
(Karışık Populasyon, Eski Çeşit, Açılan Döller)
Fenotipleri Aynı Bitkilerin Seçimi**

2. YIL

**Sıraya Bitki ya da Başak Ekimi
Amaca Uygun Sıra Seçimi
Seçilen Sıraların Toplu Hasat-Harmanı**

3. YIL

**Ön Verim Denemeleri
(Standart Çeşitlerle Karşılaştırmalı Olarak)**

4. – 7. YILLAR

**Tekrarlamalı Ön Verim ve İleri Verim Denemeleri
(Standart Çeşitlerle Karşılaştırmalı Olarak)**

8. YIL

**Tekrarlamalı İleri Verim ve Bölge Verim Denemeleri
Tohumluk Üretimi
(Çeşit adayının ya da İyileştirilmiş Çeşidin)**

TOPTAN SEÇMENİN DEZAVANTAJI

Grup olarak seçilen bitkilerin homozigot mu heterozigot mu olduğunu anlamak zor

Çevre koşulları bitkinin gelişmesi ve safiyeti üzerinde etkilidir.